

ROND DEN HEERD

een-leer-en-leesblad-voor-alle-lieden

Het blad verschijnt alle Zaterdage. De uitgever woont in de Mariastraat, 2, te Brugge. Prijs, op voorhand te betalen: Voor Belgenland 5 frank; Voor buitenlanden den postprijs erbij. Men kan inschrijven bij al de Postmeesters 's lands.

Deertienste Jaar.
N° 47

20te Zondag na Cinxen.
19 October 1879.

EERWEERDE HEER MOUQUÉ, PRIESTER,
ZANGMEESTER EN TOONZETTER.

EENIGEN tijd geleden, wierd de aandacht der muzikliefhebbers ingeroepen op eenen Oostendenaar, die tot alsdan onbekend gebleven was, den eerweerden Heer Antonius Mouqué¹, priester, zangmeester en toonzetter.

« *Rond den Heerd*, » dit jaar, bladzijde 63, vroeg of er hier of daar in Vlaanderen geene verzamelingen bestonden van Kerstliedekens?

Om aan dezen dubbelen oproep te voldoen, om eenen eerbiedwaardigen priester, eenen verdienstelijken toonzetter, eenen grooten muzikant kenbaar te maken; die alhoewel uit wellstellende ouders geboren, bij zijn afsterven niets bezat, en zelfs zijne doodkist niet kon betalen; hebben wij eenige opzoekingen gedaan, en hier is de vrucht van onzen arbeid.

I.

Antonius Mouqué, zoon van Antonius bij Maria-Anna Franchois, wierd geboren te Oostende, den 1 Augusti 1659 en 's anderdags kersten gedaan in Sinte-Pieters en Pauwels².

Van hunne acht kinderen, waaronder 5 dochters, was Antonius de tweede.

Zijne oudste broeder Franciscus, geboren te

1. Organistes de St. Donatien à Bruges, — en *La musique aux Pays-Bas avant le XIXe siècle*, van M. Van der Straeten.

2. 1659, 2 Augusti Baptizatus est Antonius Mouqué, filius Antonii et Mariæ-Annæ Franchois, conjugum natus heri Vespere circa 10 susceptores Lucas Franchois et Catharina de Bast.

Oostende den 2 Juli 1658, wierd Trinitaris, tot het afkopen en verlossen der christene slaven in Barbarie, Turkie, enz.

Zijn jongste broeder Martinus, geboren te Oostende, den 6 December 1662, wierd kloosterling van het orde van O. L. V. des bergs *Carmeli*.

De ouders van deze drie gebroeders waren zeer welhebbende personen.

II.

Antonius en zijne broeders hebben zonder twijfel hunne eerste opvoeding ontvangen in het collegie der eerweerde Paters Oratoren van onze stad.

Het moet geweten zijn dat de Oratoren al de klassen doceerden tot de rhetorica medebegrepen.

Jammer is het dat de twee eerste boeken der « Programmen der Prijsdeelingen, » die geheel plechtig op het stadhuis en onder het voorzitterschap van den Hoogwaardigsten Bisschop van Brugge gedaan wierden, verloren zijn; anders zou het gemakkelijk geweest zijn jaar bij jaar onze Oostendenaren te volgen, en men zou hen in de prijskampen zien ten voorschijn komen.

Wij vinden verder onzen Antonius en zijnen broeder Martinus ten dienste van de priesters aan den altaar, en wat later helpen zij als zangchoralen op den doxaal en in den choir.

Martinus is alhier als zanger gebleven tot 18 Maart 1678, dag van zijn vertrek, en Antonius in de zelfde hoedanigheid, tot 31 Augusti 1678; maar Antonius is weinigen tijd later terugge-

komen, waarschijnlijk na de dood van zijn vader, die stierf op 29 November 1679, om de huizaken wat voort te zetten, te bewaken en te vereffenen. Binst den tijd dat hij terug was te Oostende, heeft hij zijne plaats van zanger wederom bediend. Hij is andermaal vertrokken den 9 Augusti 1680.

III.

Nadat hij Oostende verlaten had, op 9 Augusti 1680, is Antonius binnen gegaan in de congregatie der eerweerde Paters van het Oratorie, gezeid van Kardinaal de Berulle, omdat de Berulle, in Vrankrijk, omtrent 1611 de Oratorieheeren ingesteld heeft op het voorbeeld van deze die sint Philip Neri, te Roomen gesticht had in 1585.

De Chronijk van het Oratorie « Domini Jesu, » zegt dat Antonius, aldaar in het jaar 1680 aanveerd wierd.

Het Noviciaat, de Philosophie en de Theologie voor de Oratorianen in ons land was te Leuven; en daar is Antonius ook naartoe gegaan.

IV.

Men vindt welhaast Antonius Mouqué als orgelist, in Sint Donaas te Brugge.

Waneer hij dit geworden is, weet ik niet; maar het is zeker dat hij deze plaats bediend heeft vòòr 1688¹. Het aangehaald werk van mijnheer D. Vande Castele zegt niet tot waneer hij aldaar als orgelist gebleven is, maar reeds was Mouqué te Oostende op den doxaal, terug als zanger den 17 Februari 1689 en dit is bewezen door de kwitantie van een jaar *gagie* aan hem betaald, als zanger, verschenen den 17 Februari 1690.

Het zal niet onaangenaam wezen te kennen hoe den doxaal te Oostende samengesteld was bij het aankomen van Mouqué.

Ziet hier de aanvraag van den Heer zangmeester G. Bourne, priester die het zangmeesterschap bediende, tot bekomen van het *ordinair Kermisgelt*, xx Juni 1689.

« Aen myn Ed^e Heeren Burghmre ende Schepenen der stede ende port van Oostende.

» Believe t'ordonneren aen den heer Tresorier Ferdinandus Wynans deser stede te betaelen aen de ghehabitueerde sangers deser parochie-

1. Les organistes de St Donatien à Bruges par D. Vande Castele zegt: « Ante 1688, Antonius Mouqué vicarius. »

kercke un ordinair kermisgelt volgens deze annexe memorie.

Sanghm	2.8
Organist ¹	2.8
Blansang ²	2.8
Mouqué	2.8
Blanpeyn	1.4
Baudewyn	1.4
Co de Mey ³	1.4
4 choraelen	2.8
Blaser	0.12
Liefhebbers.	» »
Verborre ⁴	2.8
Dyserin ⁵	2.8
Vincent Bourne	1.4
	<hr/> 22.4

Guilielmus Bourne, pr⁶.

Het is onmogelijk in zoo weinige bladzijden, alle de uitstekende muzikanten te doen kennen die de doxaal van Oostende geteld heeft. Wat Mouqué in het bijzonder aangaat, hij is alhier als zanger gebleven tot 27 April 1691, op welken dag hij als zangmeester benoemd wierd; en in die hoedanigheid zullen wij hem verder vinden.

V.

Onze stadsgenoot zien wij nu alhier sedert 27 April 1691, het zangmeesterschap bekleeden, maar welhaast zal hij aan den autaar staan.

O hemel! wat mirakel
van 't Nieuwe Testament!
Nooit heeft het tabernakel
van Jacob zulks gekend.
Het brood en wijn verkeeren,
in 't Vleesch en Bloed des Heeren
door 's Heeren krachtig woord.

Te Brugge ontving hij de mindere orders op 30 Maart 1691. Hij wierd subdiaken gewijd den 22 December van het zelfde jaar. Het volgende jaar, op 22 Maart, wierd hij diaken, en eindlinge Priester, op 20 September van het zelfde jaar 1692. De gelukkige en glorieijke dag voor Mouqué, waarop hij zijne eerste misse deed te Oostende, wierd door 't Magistraat van onze

1. Nicolaas Willaert, orgelist et violist.

2. Bassus.

3. Jacobus de Mey, violist.

4. Carillionneur.

5. Superius.

6. G. Bourne, zoon van Vincentius.

stad gevierd en de gemeente schonk hem ter dezer gelegenheid « eene gratuitheydt van 72 » livres parisis door de wet gejoint in het celebreren van syn eerste misse. »

Welk verschil tusschen de Magistraten van eertijds en deze van heden!

Vervolgt.

DE SCHOLEN VAN THIELT

binst de fransche Revolutie.

(1792 — 1802).

Vervolg van bladz. 371.

't Collegie wierd gesloten en de eerweerde Paters Recollecten op straat gejaagd.

Nu, die mannen, hoe schandig en dwingend zij te werke gingen, waren toch *openhertig*. Waarom sluiten zij het Collegie? Omdat, zeggen zij, de Paters de republikeinsche gedachten niet genegen zijn, omdat zij aan 't katholijk geloof vastgehecht blijven, omdat zij leerlingen maken die katholijk zijn en eenen gruw hebben van alles wat naar de fransche « immortels principes » riekt....

Dezen die sedert dien, zulkdanige wetten maken, zijn zoo openhertig niet! Het is wel hetzelfde doelwit waar zij naartoe willen, maar dat zullen zij aan de neuze van 't volk niet knopen! Er zijn trouwens nog te veel geruste menschen die moeten in slaap gewiegd worden, nog veel halve blinden die geheel en gansch moeten blind gemaakt worden; en daarom komen ze uit met hooge groote redens die 't volk niet verstaat en met eenen, denken zij, door 't volk niet veel bekibbeld zullen zijn.... Slangen!

Ondertusschen laat Esmonnot met de meeste toegevendheid en welwillendheid toe, dat er den 19, den 20, 21 en 22 germinal, gedanst en gesprongen worde naar wenschen, dat er op de dagen «die eertijds zondagen genoemd wierden» zegt hij, gedanst en gesprongen worde; zij mogen violen en orgels hebben zooveel het hun lust, en hunne herbergen openhouden tot den tweenvan den nacht ! Ziet gij wel, is dat geene vrijheid? Katholijke Collegiën sluiten in name van vrijheid, gelijkheid en broederlijkheid, en laten dansen en brassen tot den tweenvan den nacht

1. *Archiven*: Réquisitoire d'Esmonnot, 17 Germinal an 6, en Resolutieboek.

in name van vrijheid, gelijkheid en broederlijkheid, is dat hetzelfde niet?...

Het gebouw van 't afgeschafte collegie moest eenigen tijd nadien voor iets anders dienen: *Quantum mutatus ab illo!*... Den 17 maart 1799 vroeg Esmonnot dat de municipale overheid de prochiale kerke zou veranderen in « Temple de la Loi », en « er een autaar ter eere van 't vaderland oprechten in de plaats van dezen die er stond en opgerecht was, volgens hem, aan 't *fanatisme*.¹ »

Dat viel hard aan de halve katholijken die in den raad zetelden: zij hadden reeds zoodanig toegevend geweest, zoo menige harde en bittere note gekraakt, uit vreeze van hun postje te verliezen zeker, en nu, gedwongen worden van eenen schandigen, om zoo te zeggen afgodenaautaar te plaatsen in de kerk waar zij gedoopt wierden en die de Franschen reeds gesloten hadden.... dat viel hard! Wat deden zij? Gelijk vele hedendaagsche zoogezeide *voorzichtige menschen*, ze koozen eenen middel juist tusschen ja en neen. De kerk wilden ze in « Temple de la Loi » niet veranderd zien, maar 't gebouw van 't Collegie kon er voor dienen en dat wierd « Temple de la Loi! » Een autaar wierd opgerecht ter eere van 't vaderland (?) in de zale van de prijsdeelingen: men hing er alle soorten van blaai in: « emblèmes civiques, la déclaration des droits de l'homme » en zoovoort. 't Zal nu de Constitutie zijn, zeker?...

't Was daar dat op alle *décadis*, en republikeinsche feestdagen, de municipale overheid vergaderen moest, in officieele kleederdracht, met de fameuze « écharpe » aan ², en de « cocarde tricolore » — om er van den Commissaris der uitwerkende macht de nieuwe wetten te hooren lezen, die de week te vooren uitgekomen waren, en er, volgens een splinternieuw republikeinsch gebruik, de menschen te trouwen.... voor de wet.

't Was daar ook dat de republikeinsche feesten gegeven wierden, te lang misschien om hier te melden: « Fête de la reconnaissance, — fête des époux, — fête de l'agriculture, — fête funéraire en mémoire des citoyens Bonnier et Roberjot »... en andere diergelijke die nog schandaliger waren, gelijk « la fête de la déesse Raison.... »

1. «... Et d'y élever un autel à la patrie à la place de celui élevé au fanatisme. » (Resolutieboek. 27 Ventose an 7.)

2. *Archiven*. Réquisitoire d'Esmonnot 29, Pluviose an 6.